

Паладій Осинка
PALADIJ OSYNKA

АЛЬБУМ
ПОЛІТВ'ЯЗНЯ

ALBUM
OF A POLITICAL PRISONER

1946

Участи Української Нації в другій світовій війні по сьогоднішній день ніхто ще як слід не оцінив. Не оцінили її навіть ми самі, а що вже говорити про інші народи, які часто дуже мало, або й зовсім не знають про Україну, про її змаг до самостійного державного життя, або до цього змагу ставилися чи й сьогодні ще ставляться вороже.

Ця участь України в останній війні - це лише продовження вікової боротьби українського народу за самостійну державу, за право життя на власній землі самостійним життям. І оцінка чинної боротьби українського самостійницького елементу в тій війні під іншим кутом є хибна, а то й ворожа нашому народові. Нарід, який пережив найбільше трагічних моментів, упродовж своєї історії, через якого територію перекочувалися буревійні орди Тамерланів, Батіїв, Османів і вищерблювали собі тут свої зуби, нарід, який переживав найбільший упадок, утрату своєї державності через захланність сусідів, що заховані за українським валам зовні Азії, мали час і змогу скріпити свій державний організм, цей нарід, маючи одночасно в своїй історії такі величні періоди свого державного життя, як часи Святослава Завойовника, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, Ярослава Осмомисла та короля Данила, маючи такі героїчні моменти боротьби за відновлення Української Держави, як повстання Богдана Хмельницького, боротьба гетьмана Івана Мазепи проти царя Петра I., революційний змаг в роках 1917-21, відновлення української державності в найбільш демократичній формі Української Народної Республіки, визнаної навіть її ворогами, - цей нарід не міг і ніколи не може зрезигнувати з своїх прав на самостійне державне життя, не складав і ніколи не складе зброї в боротьбі за свої святі права. Не погоджувався і ніколи не погодиться на найменше навіть обмеження його волі, хоч би ворог був і багато сильніший. Кожний, хто зі зброєю в руках вступає на українську територію, мусить рахуватися з волею українського народу, кожний хто не рахується з його волею мусить бути свідомий того, що його український нарід стріне зі зброєю в руках. Україну можна перемогти, але ніколи покорити. Український нарід можна насильно втолочити в такий або інший деспотично-диктаторський режим одного або другого окупанта, але ніхто і ніколи не є в силі вирвати йому зброю, запрягти його до воза чужих йому інтересів і зробити рабом. Сьогодні в цілیم світі замовкла зброя, лише Україна далі бореться і проливає кров своїх найкращих синів за свою волю, за волю всіх поневолених народів та за свободу людини, освячену всіми свободолюбними народами.

Історія всіх воєн на Сході Європи вчить, що кожний, хто знехтував, чи схоче на будуче нехтувати волею українського народу жити самостійним життям, буде розторожений.

І до розгрому гітлерівської Німеччини вніс український нарід величезний вклад в форми збройної боротьби на всіх фронтах і в заплілі та в формі пасивного спротиву чи саботажу. Німеччина, встряваючи в боротьбу з СССР, мала на приміті здобути собі резервуар сирівців та хліба, що дало б їй змогу вести успішну боротьбу з західними державами. Розбиваючи СССР, Гітлер, ідучи по лінії своїх фантастичних теорій та тез з "Майн ґампф"-у задумав був зробити з народів Східної Європи німецьких рабів, а з їх території - німецькі колонії. Україна найбагатша з усіх тих територій мала стати перлою в колоніальній короні Гітлера. Гітлер, якщо брати під матеріально-теоретичним кутом, старався оминати помилку Наполеона. Він не вдавав у першу чергу в серце советської імперії, в Москву, лише форсуєчи окупацію українських земель, відтинав Москву від її найближчих природних багатств, ослаблюючи тим самим воєнний потенціал ворога. І це б йому повністю вдалося, коли б не факт існування на тих землях свідомого своїх прав і цілей українського народу, що не хотів вже довше бути нічим колонією, що мав вже досить визиску, терору, розстрілів, голоду та поневолення. І український нарід устами і ділами своїх борців за його кращу долю, що від часу упадку української держави в 1920. р. безупинно і безкомпромісово боролися зо всіми окупантами українських земель, проголосив цілому культурному світові, що хоче жити в своїй самостійній державі та відновив свою незалежність. З радіовисильні у Львові 30. червня 1941. р. пролунав маніфест волі українського народу жити самостійним життям. Український нарід заявив себе в обличчі світових потуг господарем на своїй землі, а кожний, хто ступав на цю землю, є лише гостем. І коли цей гість хоче бути новим окупантом, стає ворогом господаря. Ця постава українського народу була по задумках Гітлера зробити з України німецьку колонію, вдарила в програмову лінію Німеччини що до Сходу Європи і тим самим поставила Україну в ряди ворогів гітлеризму.

І коли ані погрози, ані натиск мілітарної потуги Німеччини не могли вплинути на Тимчасовий Український Уряд у Львові, щоб він себе розв'язав, Гітлер рішав силою зліквідувати самостійницький рух на українських землях. Арештовано та вивезено до конц. табору в Саксенгаузен прем'єра Ярослава Стецька, членів уряду та провідників самостійницького руху. Чільних та знаних громадян-революціонерів почало Гестапо розстрі-

лювати без сліду та запроторювати до в'язниць та конц.таборів. Німці розвинули широко жажливий терор проти всіх, що не лише щось робили, але й проти тих, що самостійно думали. Ставка йшла на систематичне винищування інтелігенської верстви в українському народі, та вивезення молодого здібного до спротиву елементу з українських земель до Німеччини на примусові роботи. Українці побачили правдиве лице найжахливішого ворога та підняли проти нього боротьбу. Боротьба ця була неголосна, але затьня і безпощадна. Ті, яким пощастило втекти перед арештами та примусовими роботами, пішли в підпілля і звідам вели боротьбу проти наїзника. Почали творитися повстанчі відділи, що зі зброєю, здобутою на ворогові та на побовищах, станули в обороні прав народу. Ті відділи стали зав'язком Української Повстанчої Армії з одним проводом, яка розгорнула вояжі збройні дії проти окупанта, винищувачи його в заплілі, ліквідували його матеріальні бази, та руйнували його транспорти. Кожний вояк знає, що це значить мати фронт у заплілі, а тим самим зможе оцінити роль Української Повстанчої Армії в боротьбі з гітлерівським нацизмом. Та крім боротьби в краю, українське вояцтво, розкинене в тім часі по всіх союзних арміях, героїсько бореться проти тиранії Гітлера. Ті ж знов, що опинилися за ґратами та дротами, відтяти від світа чинної боротьби, перейшли разом з членами других націй жахливе пекло на землі яке і старого Данте могло б налякати. Та ні голодова, ні під тортурами смерть не зломилі українського в'язня, який знав, за що він карається та за що вмирає. Він гідно йшов рука в руку зо всіми свободолюбними народами через це пекло і світив прикладом солідарности для всіх політ-в'язнів всіх народів проти спільного ворога, маніфестуючи незламну волю українського народу та зрілість на самостійне життя. І тут поніс український нарід величезні жертви, бо з двох мільйонів українців, розкинених по всіх німецьких конц.таборах, вийшло на волю лише 25.000. В Авшвіці самих лише полонених українців советської армії згинувло 15.000 протягом 3-ох місяців. При житті залишилося з них лише 40 людей. Ті в'язні - це наглядні свідки боротьби українського народу проти гітлерівського режиму. Життя в'язнів в німецьких конц.таборах було занадто жахливе, щоб його можна було в цілості схопити в безпретенціональних картинах автора "Альбуму Політ-в'язня" і занадто неймовірне для тих, що самі не перейшли цього пекла, щоб могли в цілості цю правду сприйняти. Бо ця правда була така неймовірна, що межувала з фантазією. Тому автор цієї першої частини "Альбуму Політ-в'язня" старався поза малими винятками підійти до цієї проб-

леми більше з гумористичного боку, ніж з трагічного, хоч уже саме схоплення фактів з гумористичною закраскою, дає образ повного трагізму політ-в'язня німецького конц. табору. Мотиви, схоплені з життя та віддані в більшості карикатурами співтоваришів не долі автора, хай будуть пам'яткою для тих, всіх, що перейшли це пекло на землі, а для кожного українця і чужинця хай послужать документом боротьби українського народу за його найвищі Ідеали.

Автор.

There is no doubt that in the World War II the Ukrainian nation took part in common with other freedom-loving peoples. Nevertheless, this day, the Ukrainian war efforts have not been justly valued by anybody. Most people, we think, are prepared to say that they know little or nothing about it. What more, most people in the world know little or nothing about Ukraina at all. They know nothing about her everlasting struggle for liberty or, sometimes, make known that their attitude to this struggle is unfriendly or even hostile.

The participation of the Ukraine in the last war can be considered only as the continuation of that centuries-old struggle which the Ukrainian people have been waging to win their Independence, i. e. to win the right of forming their own life in their country. The interpretation of Ukrainian active struggle in this was from an other point of view would be false and even hostile to our people. This impression is justified. Our people, who survived so many tragic moments during their centuries-old history, over whose home-lands the hordes of Mongol-Tartar invaders swarmed and simultaneously, where their power has impaired, the people who survived the greatest tragedey of their existence—the loss of their Independence, of which they were deprived by their grasping neighbours who had time and possibility to grow strong being protected by the Ukrainian wall against the Asiatic invaders — this people was during the separate periods a powerful and cultured nation, one of the foremost in Europe. Our Ukrainian people had magnificent periods in their history too, such as the times of their first princes at Kiev: Svyatoslaw the Conqueror, St. Vladimir the Great, Yaroslav the Wise, or Vladimir Monomach (10th — 13th centuries), or the times of the Galician-Volynian principalities (11—14 cent.) under princes Yaroslav Osmomysl and Daniel of Kholm, who received the title of king in 1253 and who built and established his capital at Lviv. They had also so heroic periods of their history as the period of Cossack Revolt against Poland under Hetman Bohdan Khelnytskyi in the middle of the 17th century which threw off Polish control, or unsuccessful struggle of Hetman Ivan Mazeppa in alliance with King Charles XII. of Sweden against Czar Peter the Great, or the Revolutionary struggle of Ukrainian people in 1917—21, which succeeded in the re-establishment of Ukrainian independence in its most democratic form of Ukrainian People's Republic and which was recognized even by the enemies. It is evident that such a people cannot resign from their rights on their full Independence, they never will put down the arms in this fight and concede

to any limitation of their rights without consideration of enemies' strength and power. Everybody who enters the Ukraine with arms in hands must esteem the will of Ukrainian people. Everybody who does want to calculate it must be conscious that the Ukrainian people will resist them with all their force.

The Ukraine can be defeated but never subjugated! The Ukrainian people can be overpowered by this or that despotic dictatorial regimen of one or other occupant, but nobody will ever be able to take off their arms, to put them into harness of alien interests or to make of them slaves. To-day the guns in the centre world are quiet except in the Ukraine, where the Ukrainians continue their sacred fight and bring the highest sacrifices for their freedom, for liberty of all subjugated people, for freedom to individual, which all are inviolable to freedom-loving people.

History of all the wars in Eastern Europe shows us evidently that everybody who violated or is going to violate the will of the Ukrainian people to live their independent life will be defeated.

Accordingly it must be emphasized that the Ukrainian people took their main part in Hitler's military debacle in the Ukraine. Their armed fight against Nazi invaders in ranks of armies on the front and in ranks of insurgents behind the front, their decisive resistance against the invaders and sabotages had a great share in the final debacle of Hitlerite Germany.

Starting its war against the U.S.S.R. the Hitlerite Germany wanted to conquer the needed food and raw materials which could enable her to continue the war against Western democracies. Nevertheless, Hitler, having waged war against the Soviets, planned following his phantastic doctrines and those of „Mein Kampf“ to change the peoples of Eastern Europe into slaves of the German „Herrenvolk“ and their territories into German colonies. Accordingly the Ukraine, the richest country in Eastern Europe, was to be the pearl of Hitler's imperial crown.

Theoretically Hitler tried to avoid the faults of Napoleon's campaign. He did not strike a decisive blow in the heart of the Soviet Empire — Moscow, but forced the occupation of Ukrainian territories cutting them off from Moscow and impairing the Russian war potential. He would have been successful, if the Ukrainian people, who were conscious of their rights and their aims, had not existed. This people was not willing to become a German colony, it had enough of exploitation, terror, mass executions, starvation, and subjugation.

By words and deeds of their fighters for their own salvation, who fought compromiseless all the occupants of the Ukraine since the downfall of the Ukrainian State in 1921, the Ukrainian people proclaimed to the entire civilised world that it was willing to live an independent life and that it re-established the Ukrainian Independent State. The manifesto declaring the existence of a Ukrainian State was proclaimed in Lviv, the largest city of Eastern Galicia, by radio, on June 30, 1941, and this was a clear challenge to the German government to declare its policy. Face-to-face of all the world powers, the Ukrainian people told that they considered themselves masters in their own country. Everybody who enters this country can be only considered as a guest. And if this guest is going to become the new occupant of this country, he must calculate that he will be considered as an enemy of the master.

The proclamation of Ukrainian independence was an utter surprise to the Germans and placed them in an awkward position. Consequently it hit in their plans to transform the Ukraine into a colony of the German Lebensraum and placed the Ukrainian people in the ranks of the enemies of Hitlerite Germany.

Neither the threats nor the pressure of the military might applied to the Ukrainian government in Lviv could exercise any influence on it. Provisional government installed in Lviv forfeited the confidence of the country and was strong enough to resist any German demands. The peaceful removal of the government and the annulment of the declaration of June 30, 1941 were not effected. But the Nazi leadership, drunk with power and success, chose to follow a policy of unilateral conquest, domination and enslavement. The Ukrainian government was liquidated, the prime-minister Mr. Yaroslav Stetsko, members of the government and the leaders of national movement were sent to concentration camp Sachsenhausen, while other prominent Ukrainians were shot without a trial, imprisoned, or put into concentration camps. This act immediately aroused the Ukrainian people against the Nazis. Germans retorted with setting up a reign of terror which had the only purpose of extermination of Ukrainian leaders and of deportation of young active elements for slave labour to Germany. Ukrainians had to face their most terrible foe and began with them an extremely complicated struggle. This struggle was continuous and ruthless.

The blow which the Germans dealt the Ukrainian nationalists in September 1941 merely hastened the clash with the Nazi invaders. Those who could escape from arrests and deportations appeared as the forerunners of UPA (Ukrainian Insurgent Army) in the wooded and swampy and hilly regions of North-Western Ukraine and fought against the German military rule, resisting food requisitions and deportations for labour service in Germany. Later, in 1942, they united themselves in common battle against the Germans in a powerful underground army which was known by friend and enemy as Ukrainian Insurgent Army (UPA). When spring 1943 arrived, the UPA extended the scope of its actions as far as the Dniepr river and its ranks steadily grew in number, augmented by soldiers of other nationalities, as well as Red Army deserters. The UPA extended its operations against German occupation forces and succeeded in raiding military bases, supply depots and in interrupting German lines of communication. But despite this fight in their own country, Ukrainians fought the common enemy, at that time, being soldiers and officers of all Allied armies. Their heroic fight against Hitler's tyranny in ranks of Canadian Army (Dieppe), of Polish Army (Mte. Casino), and especially of Red Army must be justly valued by the world.

Those who were herded in concentration camps and prisons and were cut off the active fight in their country had nevertheless to pass throughout a real hell — an inferno in the earth which might frighten even old Dante. Neither the starvation nor the tortures could break the Ukrainian political prisoner who was conscious what he was suffering for, and why he was dying. He suffered with dignity and passed this inferno keeping step with the prisoners of other freedom-loving peoples and setting an example of solidarity of all political prisoners against the common enemy and manifesting the will of the Ukrainian people to live their independent life.

The sacrifices of Ukrainian people in German concentration camps were immense. From 2,000,000 Ukrainians who were put into German concentration camps, only 25,000 Ukrainians were delivered after the end of World War II. In concentration camp of Auschwitz 15,000 Ukrainians prisoners of war died during three months, and only 40 of them survived. The political prisoners are the best witnesses of Ukrainian fight against Hitlerite Germany and its terroristic regime.

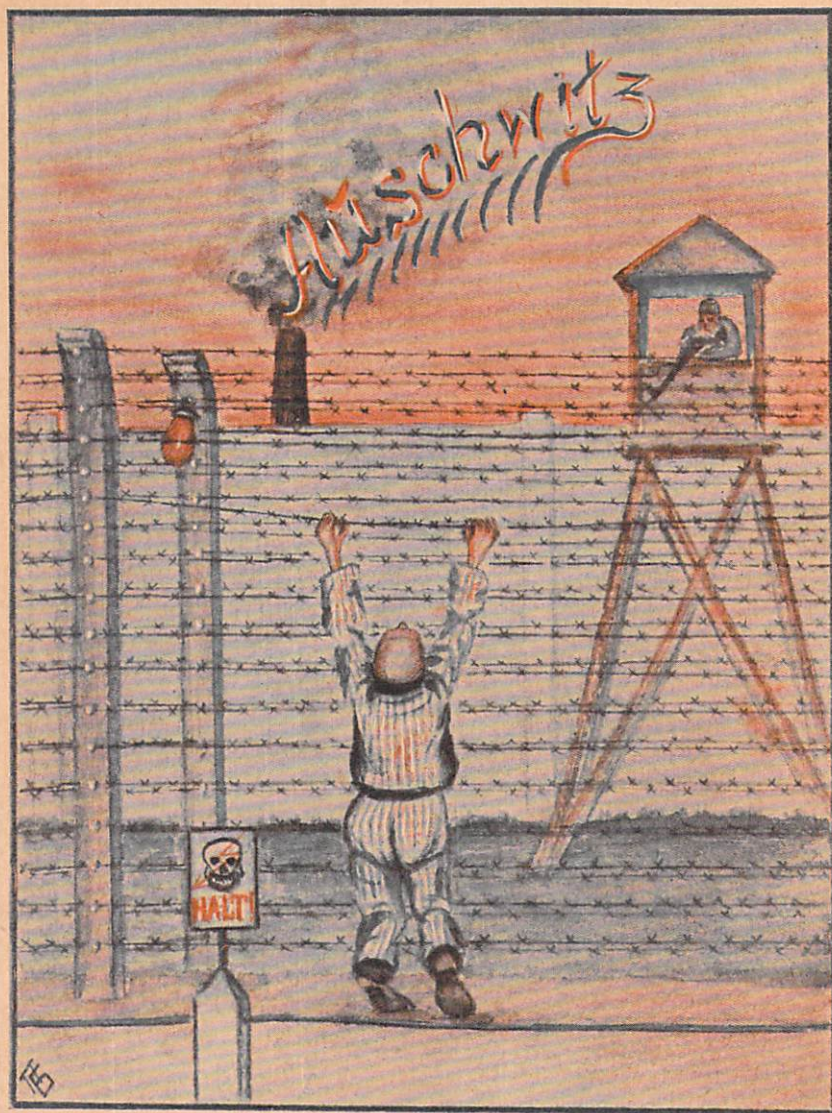
The life of prisoners in German concentration camps was too horrible that it might be fully designed in the unpretentious sketches of the author of the album of Political Prisoner. It is too improbable that it would be

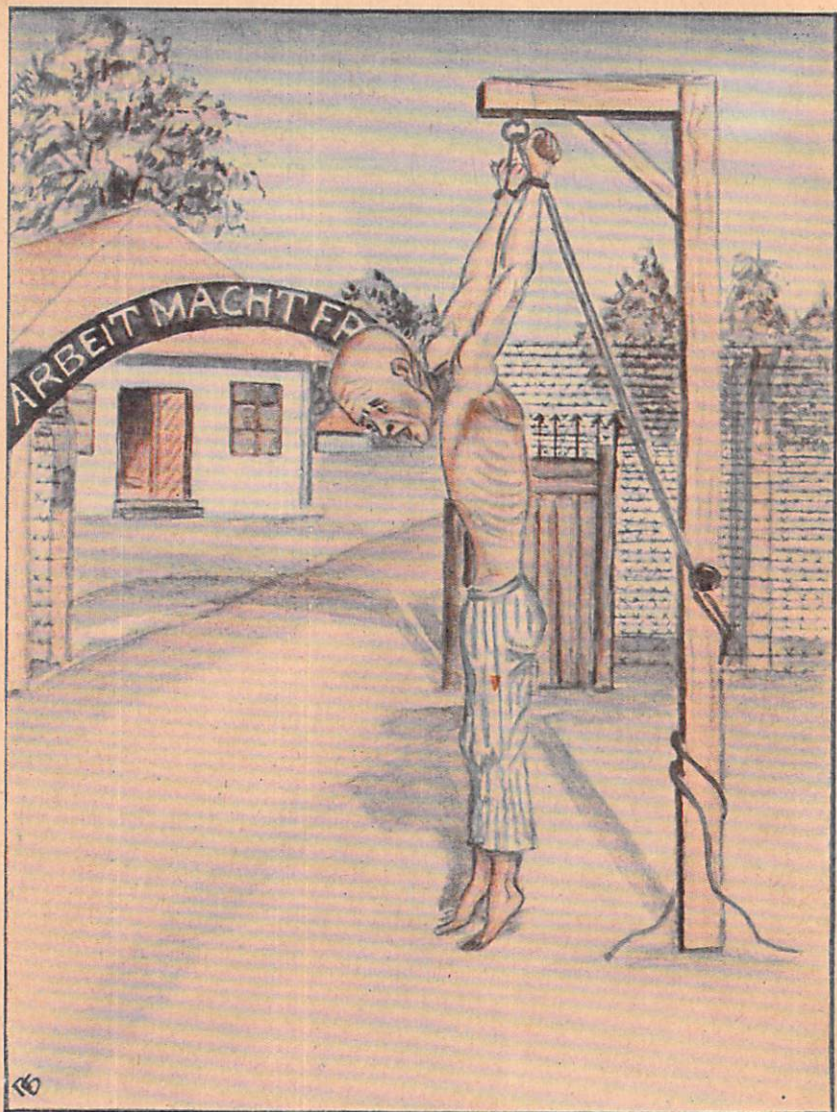
believed by all that who have not survived themselves this inferno. Moreover — this truth was so improbable that it came near to fantasy.

Therefore, the author of this 1st part of the abum of Political Prisoner, "Auschwitz", tried, with some exceptions, to settle the problem more from the humorous side than from the tragic one, although such a settlement gives just a true picture of the trageg of German Concentration camp's prisoner.

The sketches of this life drawn in form of cartoons by the bed-fellows of the author may serve as a reward for those who survived this inferno in the earth. On the other par they may serve for every Ukrainian and for strangers as a document of the fight of Ukrainian people for their highest ideals.

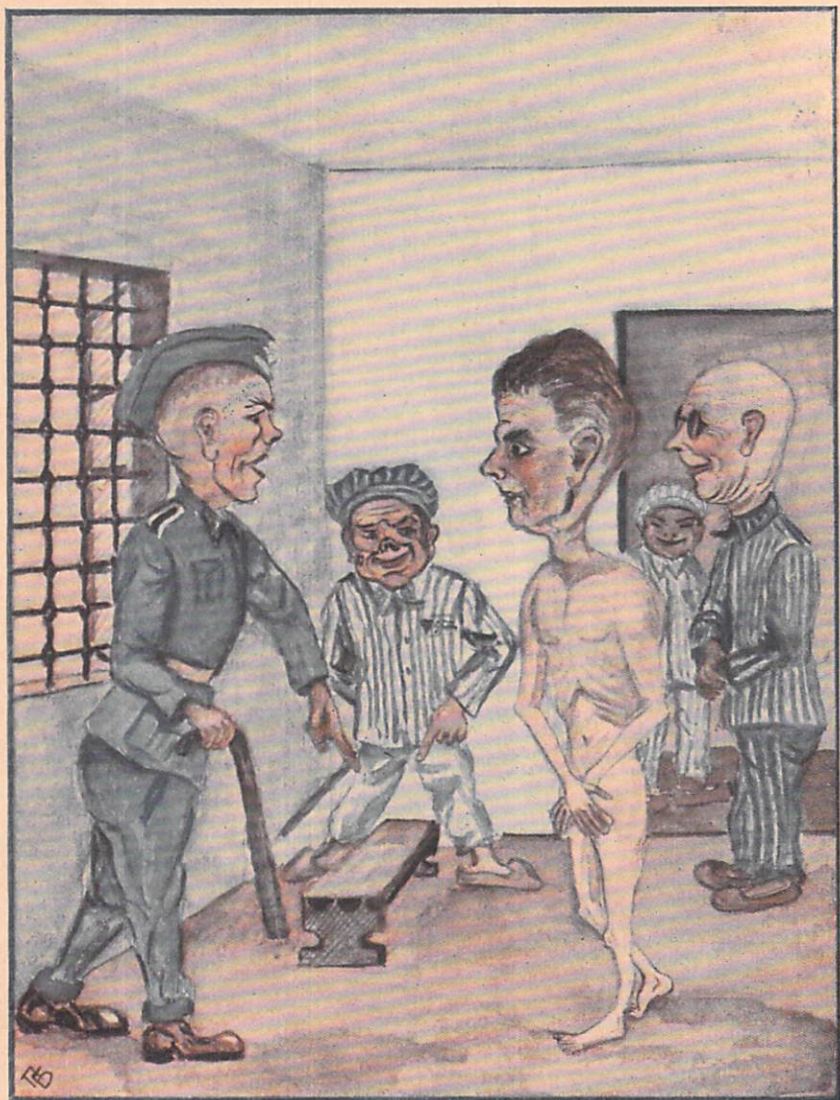
Author.

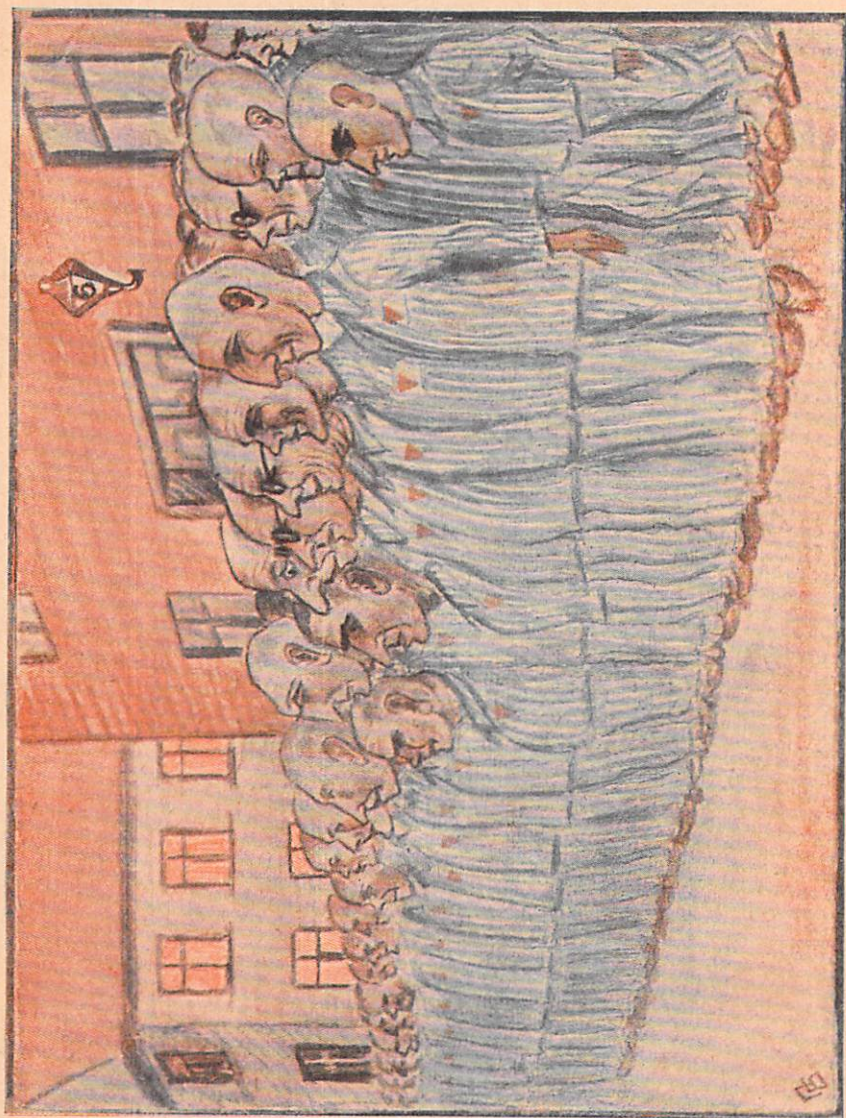
1. "Арбайт махт фрай" — праця визволяє. Іронія. Визволяє від життя. За стягнення одної брукви чекає виголодженого в'язня "гандбінда" — одна з найжорстокіших кар.

1) „Arbeit macht frei.“ — Labor makes free. Irony. It makes free from life. For stealing of one turnip the starved prisoner will be punished by "Handbinde" — one of the most painful punishments.

2. "Цуганг". Новик здивований: невже ж це правда, що ця груба палиця для його? І за що?... Для старих, привичних в'язнів це очевидна розривка.

2) „Zugang.“ — An new-beginner is amazed: it is true that this big stick is for him? And why? For old accustomed prisoners his amazing is an evident amusement.

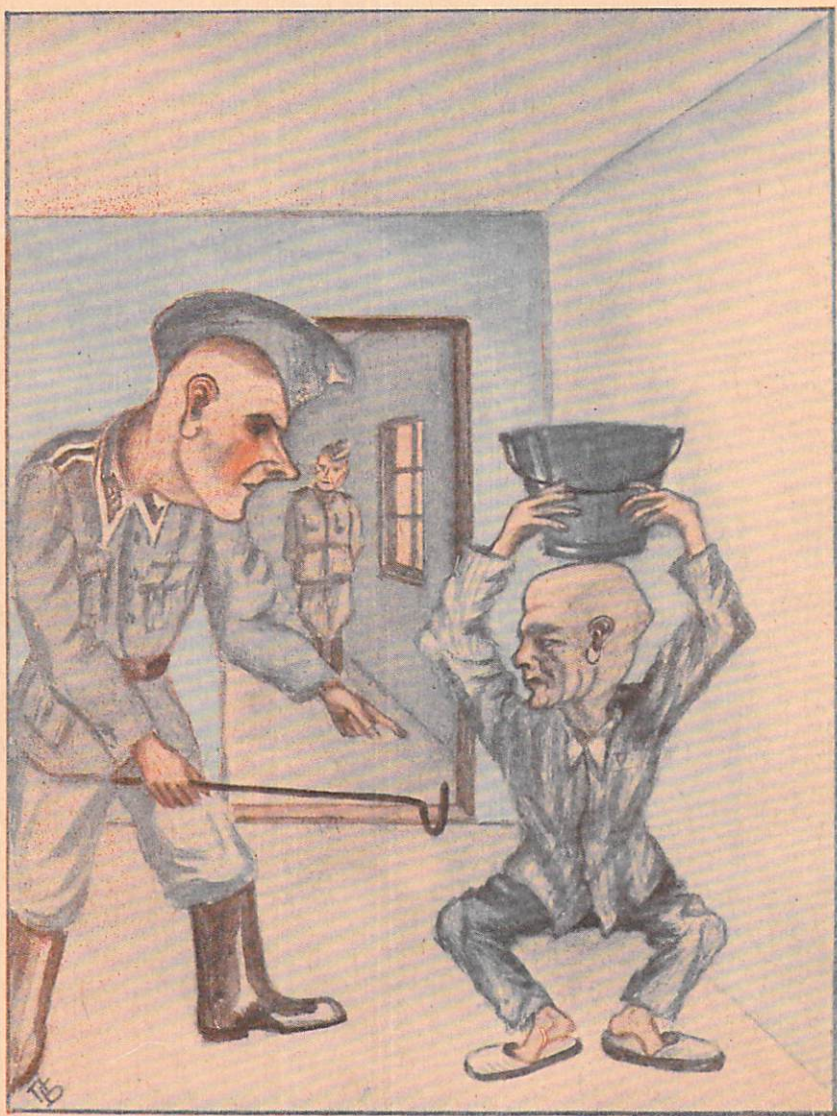
3. Апелъ шостого бдюку.

3) Muster of the 6th block.

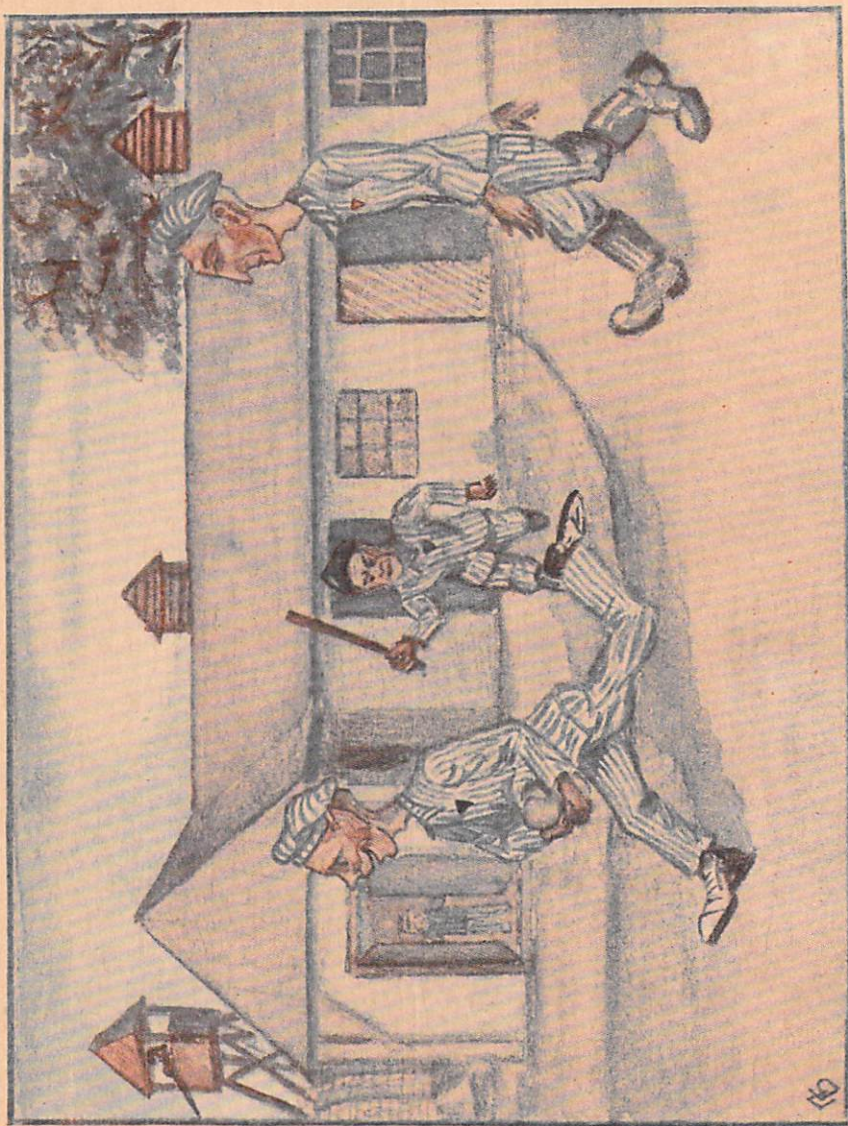
4. І що ж лишається цьому дідусеві?...Лише закрити очі і чекати неминучого удару.

4) What has the old man to do? Only to close his eyes and wait for an inevitable stroke.

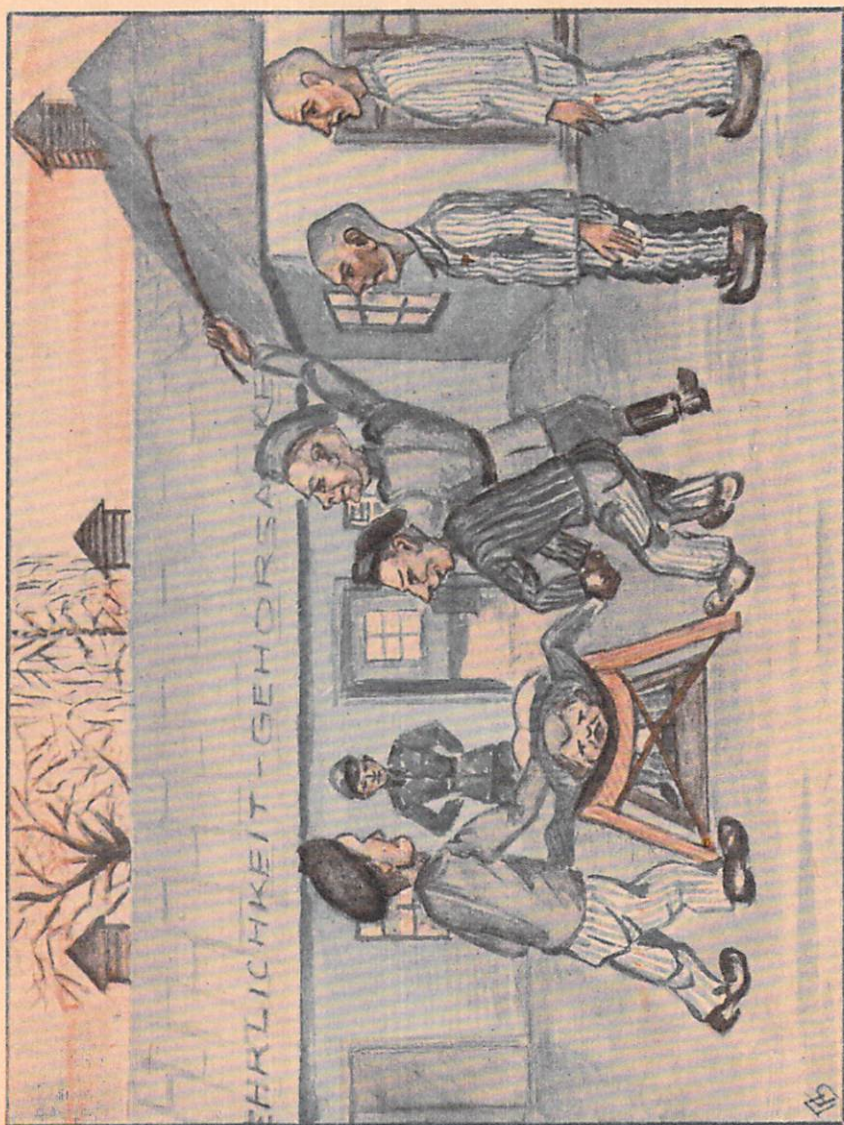
5. Зловили на "організації".
"Хто дав тобі це ведро цукру?" Очевидно цей бідняга нікого не зрадить, хоча залізний гачок погнеться на його кістках.

5) He was caught on "organization".
"Who has given you this bucket of sugar?" It is evident that the poor man will betray nobody, although the iron hook will be crooked on his bones.

6. Злочій? Ні. Це рятування життя та втеча перед смертю. Напевно цього "музулманина" ніхто, крім "форарбайтера" ловити не буде.

6) The thief? No. That's saving of life and flight from death. Nobody besides of "Vorarbeiter" will detect this "mussulman".

7. Двадцять п'ять.

Вистарчило, щоб один з "команда" задів шматку до чищення роверів і дістають усі.

7) Twenty-five.

One of the "command" has stolen the duster and "twenty-five" receive all.

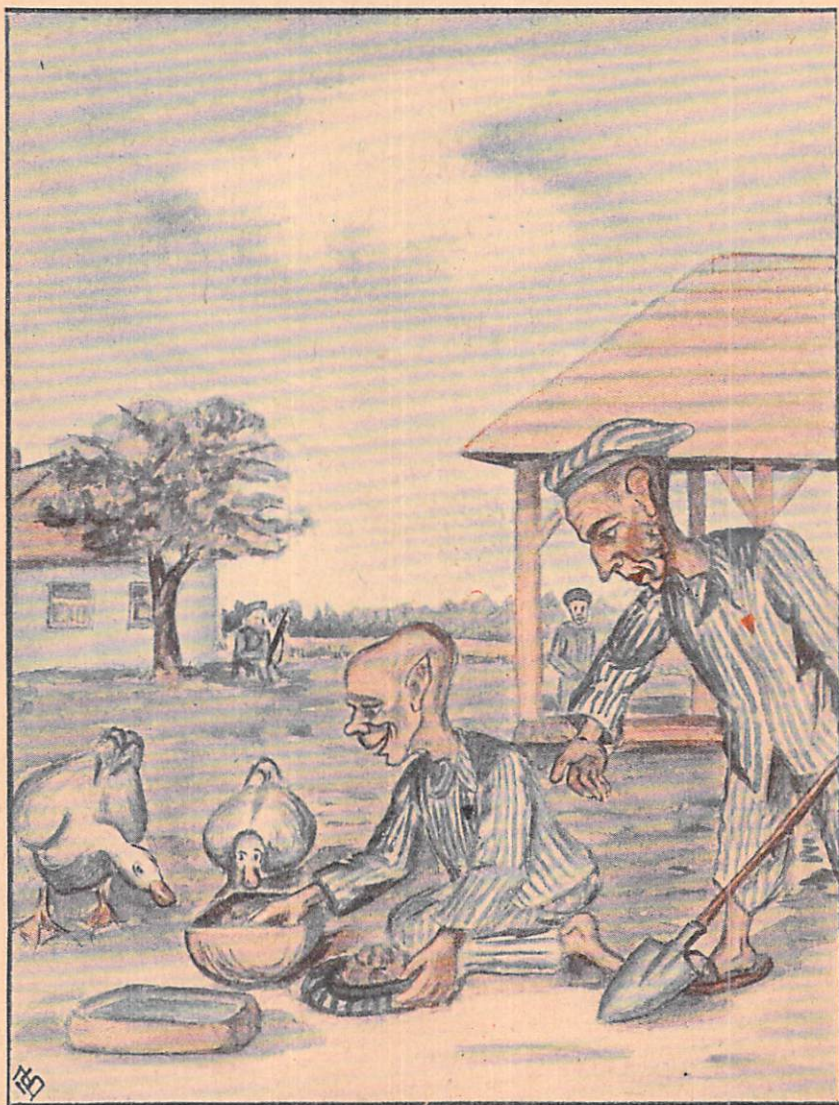

8. "Штрассенрайнігери".

Курці, хто з вас без гріха, хай кине на цього "музуланина" каменем, що по місячній, примусовій абстиненції найшов "цюка".

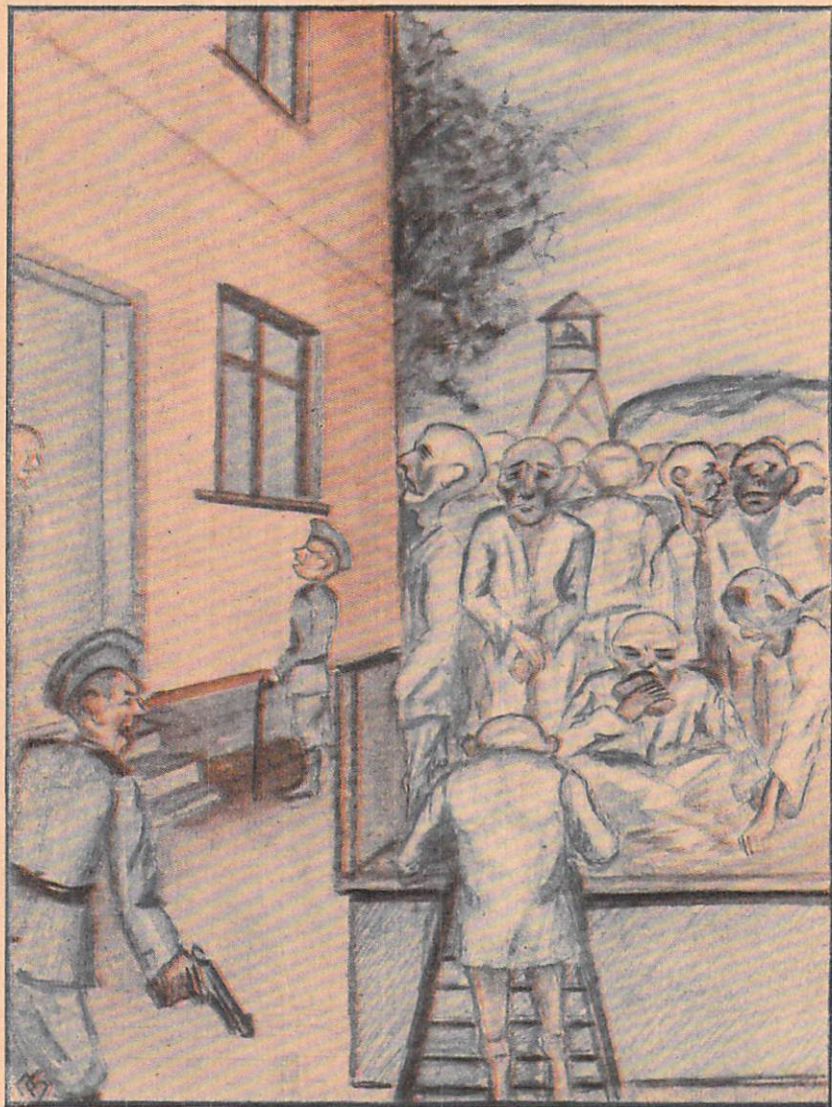
8) „Straßenreiniger.“

The smokers who of you are without sin throw the stone on this "mussulman" who after one month's abstinence has found this "tchuk".

9. Припадкове доживлення.
Один з команда "Фельдшойне-Бабіц", користаючи з людяної сторо-
жі, "організує доживлення".

9) An unexpectedly nutrition.
One from the command „Feldscheune-Babitz“ profiting the presence of the
human watchmen "organizes" the additional nutrition.

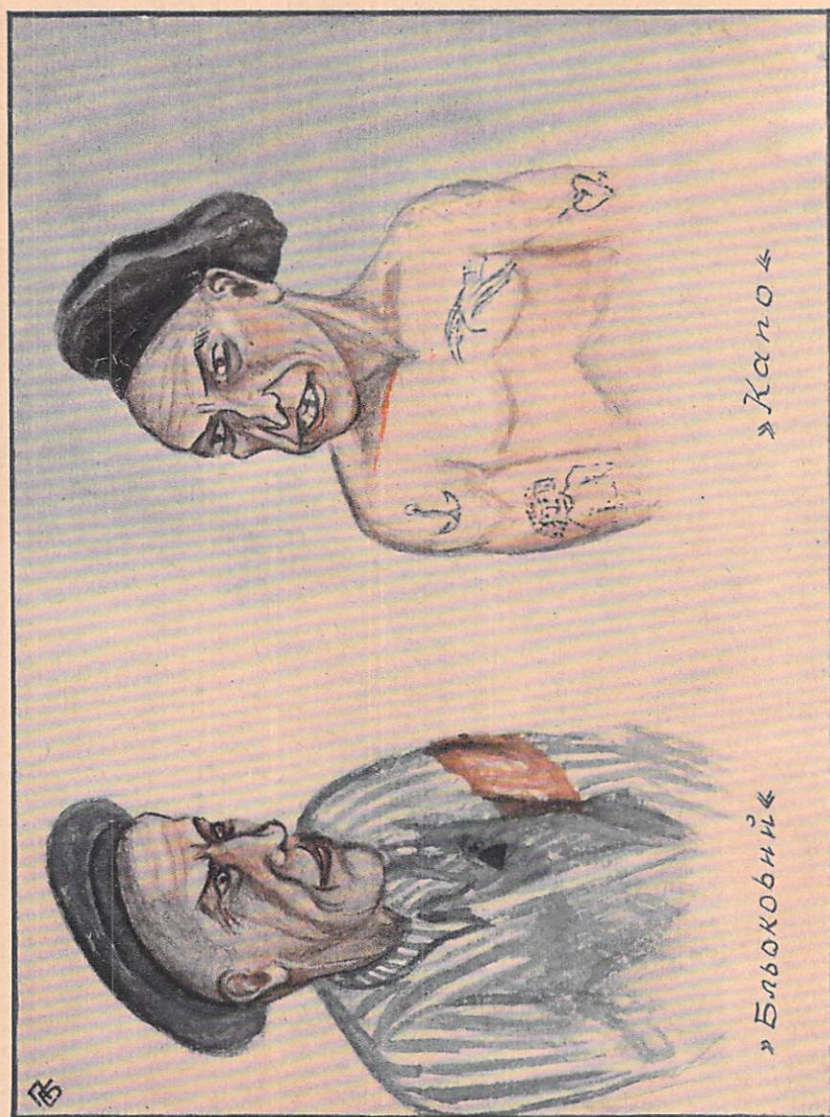
11. Вибірка до газу /фрагмент/.

11) Selection for the gas-chamber (Fragment).

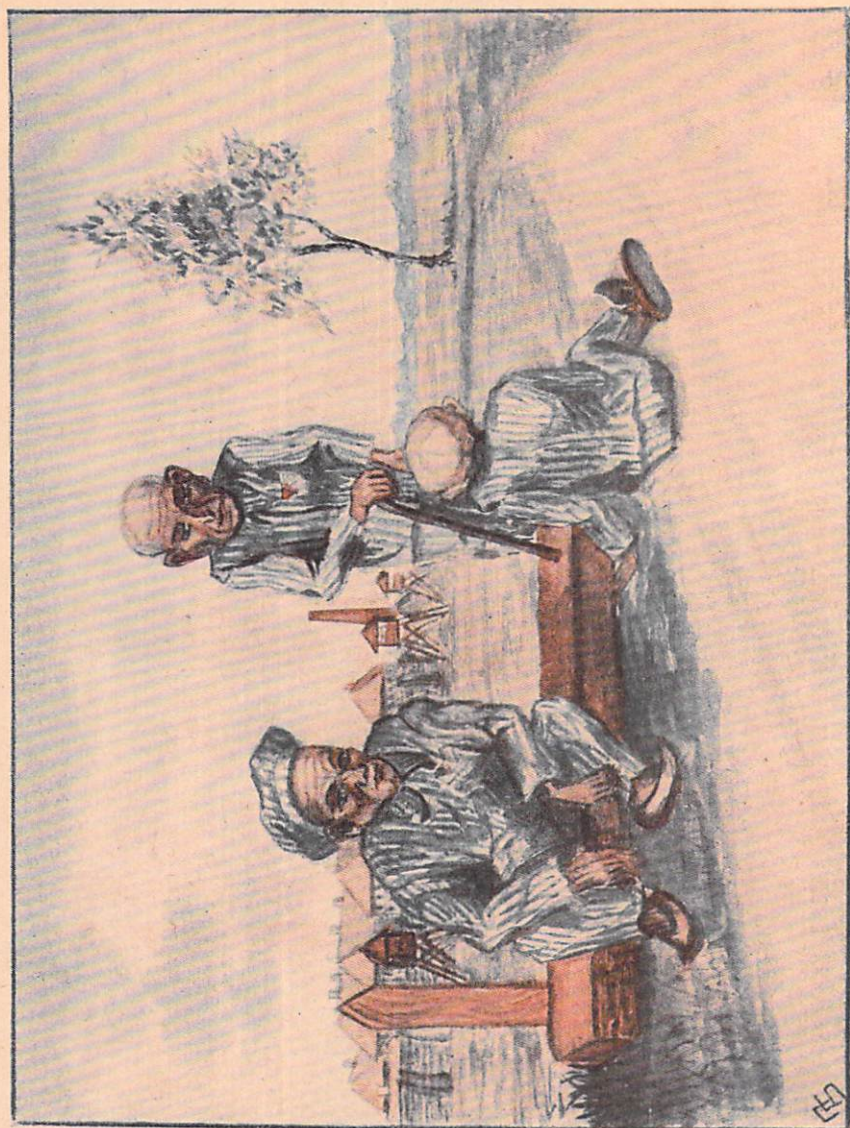
12. В газовій коморі /фрагмент/.

12) In the gas-chamber (Fragment).

13. Типи таборової аристократії.

13) The representatives of Camp aristocracy.

14. Травень Року Божого 1945.

Воля! Простір відкритий і золотиста весна. Чому ж оці щасливці не летять вітром до цієї вимріяної, та неймовірної волі?...

14) May 1945.

Freedom! The open space and golden spring. Why don't they fly on wind's wings, those favourites of fortune, towards this visionary and improbable freedom.

Пояснення:

"Гандбінда" - це кара, що полягає на вішанні покараного за руки, викручені до задку.

"Цуганг" - новик, новопривезений.

"Організація, організувати" - здобути щось поза урядовою дорогою, вкрасти.

"Музулманин" - сирій, виснажений в'язень.

"Форарбайтер" - в'язень-наставник над меншою групою в'язнів.

"Коммандо" - група в'язнів, призначених до певної праці.

"Штрассенрайнігери" - замітачі вулиць.

"Цук" - недокурок.

Explanations

"Handbinde" — a punishment in concentration camp. The prisoner was hung on his hands which were turned backwards.

"Zugang" — a new beginner.

"Organization", "to organize" — to take without right, to withdraw without observation, to steal.

"Mussulman" — the starved prisoner.

"Vorarbeiter" — the prisoner-chief of a little group of prisoners.

"Commando" — a group of prisoners gathered for some purpose.

"Straßenreiniger" — scavenger.

"Ichick" — a stumb of a cigarette.

"Feldscheune-Babitz" — a group of prisoners who built up barns for SS farms near village Babice.

"wonderful boy" — good fellow and companion.

